

30 m visok stožec, nagrmden iz navadne zemlje, prinesene iz vseh krajev, kjer je junak živel in se bojeval, tudi iz Amerike. Na podnožju stoji lična kapela sv. Bronislave, od koder peljejo po kratki galeriji stopnice k čuvaju, kateremu se tujec vpiše v spominsko knjigo, ki se shrani, ko je polna, v narodni muzej. Potem se vije pot v serpentinah na vrh, kjer leži pod železno piramido granitna skala z vdolbenim napisom „Kościuszce“. Od tod je dober razgled na mesto in Karpate. Trumoma romajo sem Poljaki, in ko prestopijo trdnjavska vrata in vidijo z vrha vsenaokrog rdeče trdnjavsko zidovje, ki čuva njih največji spomenik, se pač spomnijo, kako je njih Poljska pritisnjena, utesnjena in zastražena. Pa Poljska še ni izginila in ne bo, dokler živi v narodovem srcu. Celo tam, kjer nima niti ljudske šole, ni propala, ker biva živa v rodbini, družbi, cerkvi, v vseh širših masah enorodnega plemena. Manjši narodi, ki so zadobili čuvstvo za svobodo in za svojo lastno revščino, ne propadejo, kako bi šlo s površja zemlje ljudstvo, ki ga je kot listja in trave in živi v spominih na slavno preteklost ob lastni veliki slovstvenosti in umetnosti!

Sentimentalnost.

Kdor je zapustil svoj rojstni kraj,
kdor je zapustil domovje,
kdor je zapustil ljubico,
spusti naj se v morsko valovje!

Pravila to je ljubica,
od mene se poslovila
in mesto v valovje se drugemu
v toplo naročje spustila.

Po morskem bregu hodim sam
in v duši se misli budijo —
Peni se morje zeleno tam,
šumijo valovi, šumijo . . .

Milan Pugelj.

